

Enigmatični podpis graditeljev poti na planino Duplje.

lahko bile dobro vidne prve črke »Felse...« in zadnje »...reue« del gesla s stare vojne fotografije, je bila uganka kaj hitro rešena.

Ko boste šli naslednjic na planino Duplje, se spomnite ljudi, ki so pred več kot osemdesetimi leti zgradili to pot in ki so zase ponosno trdili, da so trdni kot skala. Naj vas ne zavede uradni nemški napis, govorili so tako kot vi in jaz, slovensko.

P.S. ALI ŠE EN »POSEBEN SPOMENIK«

Istega dne lanskega novembra, ko sva se s prijateljem v Lepeni ubadala z uganko napisne plošče na začetku poti na planino Duplje, so gradbeni delavci popravljali v velikonočnem potresu poškodovan objekt, ki stoji tik za domom dr. Klementa Juga in ki očitno PD Nova Gorica služi kot nekakšno skladišče. V enem od njegovih vogalov je bilo desetletja dolgo vzdano avstro-ogrsko vojno obeležje v obliki polmetrske betonske kocke s štirimi napisnimi ploskvami. Dokler je bilo vzdano, sta se videli le dve, pri obnovi novembra lani pa so ga gradbeniki izbili, tako da si ga lahko sedaj ogledamo z vseh štirih strani.

Z enega od napisov je razvidno, da je med vojno obeležje stalo pred barako 1. baterije gorskih havbic iz sestave avstro-ogrskega 3. polka gorskega topništva (glej tudi »klet junakov«). Bateriji je poveljeval nadporočnik baron **von Engerth**. Na dveh ploskvah sta v nemščini zapisani domoljubni gesli: »Bog varuj Avstri-

Z združenimi močmi ga lahko obvarujemo.

jo« (Gott schütze Österreich) in »Z združenimi močmi« (Mit vereinten Kräften). V večnacionalni Avstro-Ogrski je bilo drugo geslo zelo pogosto v uporabi. Morda še bolj kot v nemščini je poznano v latinščini – viribus unitis. Tako je bilo ime tudi eni od štirih največjih avstro-ogrskih bojnih ladij. Uporaba pojmov, kot sta bratstvo in enotnost, ki se ju spomnimo iz Jugoslavije, je torej že stara propagandna pogrutavščina, namenjena hlajenju pregreth večnacionalnih državnih kotlov.

Na četrti, takrat hrbtni strani, nas čaka ovekovcečen še datum izgradnje (postavitve), februar 1916, in ime častniškega namestnika **F. Pirkerja**, ki takrat verjetno ni imel pametnejšega vojaškega dela, pa se je rajši lotil domoljubno naravnane umetnosti.

Kakšna bo prihodnja usoda tega pomnika, še ni znano. Ker je med vojno stal prav v zatrepu Lepene, bi bilo verjetno najbolj prav, da tam tudi ostane. Očiščen, obnovljen, postavljen na primeren podstavek in opremljen z ustrezno pojasnjevalno tabl(ic)o. Kot spomenik in čuvar spomina na tiste davne vojne dni...

Noč

VERONIKA VILTUŽNIK

*Že mrak se spušča nad vasjo,
v tišini vse bo utonilo,
sonce že zdavnaj za goro
zaspalo je –
se pogreznilo.*

*Na sivem nebu se prižgalo
bo tisoč zvezdic z lunico
in sanje sladke bo poslalo
nam vsem, ki tukaj sanjamo.*

*Ko vsa narava v mir potone,
se sliši le še črčkov glas,
ko gode nam prav mile pesmi
zamé-zaté in za vse nas.*

Savinjske pozimi

VERA PIPAL

*Lepše pravljice ni
kot ste vi –
beli vrhovi
Savinjskih gora.
Škoda, kdor pravljice
te ne pozna.*

*Pomlad bo prišla
in vas ogrela.
Bela odeja
počasi skopnela,
tančica cvetja
vas spet bo odela.*